

Steeg van de prins

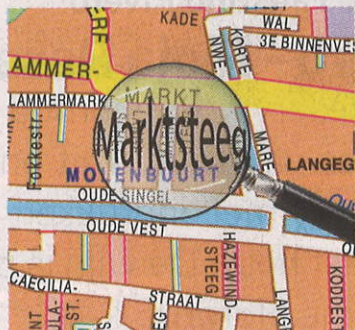
Waar komt de naam Lombardsteeg vandaan? Waarom heeft Leiden een Schagensteeg? Wie woonde er in de Bouwelouwensteeg? Waar heeft de Spijkerboorsteeg zijn naam aan te danken? Hoeveel Molensteegen waren er vroeger in Leiden? Op deze en andere priemende vragen geeft de historische serie Langs Leidse Stegen een antwoord. Vandaag: de Marktsteeg.

De Marktsteeg loopt van de Oude Vest naar de Lammermarkt. Het is de noordelijkste steeg van Leiden en de enige steeg aan de kant van de Oude Singel. Hij wordt gedomineerd door het Scheltemacomplex, dat vanaf de Oude Singel helemaal doorloopt tot aan de Bethlehemskerk aan de Lammermarkt.

Tegenwoordig is dit een cultureel centrum, met plaats voor voorstellingen, concerten, tentoonstellingen en lezingen, maar een kleine twee eeuwen geleden begon Jacobus Scheltema hier zijn dekenfabriek. De wollen dekens van Scheltema waren vermaard in binnen- en buitenland. Eind negentiende eeuw zette het verval echter in en in 1958 moest de fabriek definitief sluiten. Zijn huidige bestemming kreeg het complex begin deze eeuw, na een uitgebreide verbouwing.

Op de plaats van de Bethlehemskerk stond oorspronkelijk een brouwerij. In 1644 kwam deze in handen van de stad, die vervolgens aan stadsbouwmeester Arent van 's Gravesande opdracht gaf er een kerk van te maken. Deze kerk deed tot 1736 dienst. Daarna werd het gebouw onder meer gebruikt als school en als opslagplaats. In 1807 kreeg de kerk zijn oude functie terug, deze keer als kerk voor de arme Leidenaars, prozaïsch de Armenkerk genoemd. In 1893 kreeg de kerk officieel zijn huidige naam, die enkele jaren later ook prominent op de voorgevel kwam te staan, samen met de jaartallen 1644 (bouwjaar) en 1899 (het jaar van restauratie).

In 1611 werd het gebied aan deze kant van de Oude Vest bij de stad getrokken. In het oorspronkelijke ontwerp van deze stadsuitleg was de huidige steeg nog niet ingetekend. De percelen werden namelijk voor een deel verkocht aan particulieren. En die mochten zelf bepalen of en waar ze stegen wilden aan-

leggen.

De aanleg van de huidige Marktsteeg heeft overigens niet al te lang op zich laten wachten. In 1631 wordt hij al vermeld, zij het onder de naam Prinsensteeg. Deze naam kan betrekking hebben gehad op prins Willem van Oranje, in wiens naam de watergeuzen de stad in 1574 ontzet hadden, maar ook op een van zijn zonen, Maurits of Frederik Hendrik. Of misschien verwees hij wel naar de hele prinselijke familie, zonder een specifiek lid daarvan op het oog te hebben.

De Prinsensteeg droeg zijn naam tot 1903. Toen besloot het stadsbestuur de naam te veranderen. Kennelijk trad er nogal eens verwarring op tussen deze Prinsensteeg en de Prinsenstraat, verderop tussen de Sophiastraat en de Herensingel. De Korte Langegracht, tussen de Nieuwe Beestenmarkt en de Mare, was in 1876 gedempt en omgedoopt tot Lammermarkt. De op deze Lammermarkt uitkomende Prinsensteeg werd daarom Marktsteeg genoemd. Het duurde echter nog jaren voordat de naam Prinsensteeg uit het spraakgebruik verdween, nog in 1916 wordt de steeg in de krant vermeld als de 'Markt- of Prinsensteeg'.

TANNEKE SCHOONHEIM

Dr. Schoonheim werkt op Instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden.
Reageren: tanneke.schoonheim@inl.nl

